

Udskriftsdato: 15. december 2025

2012/1 LSF 200 (Gældende)

**Forslag til Lov om ændring af lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.
(Ændringer om forsvarets uddannelser og om organiseringen af ledelsen af forsvaret)**

Ministerium: Forsvarsministeriet

Journalnummer: Forsvarsmin., j.nr. 2012/001810

Forslag

til

Lov om ændring af lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.

(Ændringer om forsvarets uddannelser og om organiseringen af ledelsen af forsvaret)

§ 1

I lov nr. 122 af 27. februar 2001 om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v., som ændret ved lov nr. 568 af 9. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 8 indsættes:

»§ 8 a. Forsvarsministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan fastsætte regler om forsvarets uddannelser, herunder om:

- 1) Akkreditering.
- 2) Udbud.
- 3) Antallet af uddannelsespladser.
- 4) Adgang til og optagelse på uddannelse, jf. § 8 b, stk. 1 og 2.
- 5) Betaling, jf. § 8 b, stk. 3 og 4.
- 6) Merit.
- 7) Mødepligt.
- 8) Orlov.
- 9) Prøver, eksaminer og censur.
- 10) Klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksaminer, herunder om at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter, jf. § 8 c.
- 11) Tildeling af grader.
- 12) Bortvisning og andre disciplinære foranstaltninger.

§ 8 b. Der er adgang til forsvarets uddannelser for ansatte på Forsvarsministeriets område som et led i deres ansættelse.

Stk. 2. I det omfang der er ledige pladser, kan andre end ansatte på Forsvarsministeriets område optages på uddannelserne efter princippet om frit og lige optag.

Stk. 3. Deltagelse i uddannelserne for andre end ansatte på Forsvarsministeriets område er gratis, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Forsvarets uddannelsesinstitutioner kan for andre end ansatte på Forsvarsministeriets område, der deltager i uddannelsen som led i deres ansættelse, opkræve hel eller delvis betaling for eventuelle merudgifter for forsvaret forbundet med de pågældendes deltagelse i uddannelsen.

§ 8 c. Afgørelser truffet af forsvarets uddannelsesinstitutioner kan ikke påklages til institutionernes overordnede myndigheder, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Afgørelser vedrørende retlige spørgsmål, herunder forvaltningsretlige forhold, kan påklages til Forsvarets Personeltjeneste.

Stk. 3. Afgørelser truffet af Forsvarets Personeltjeneste efter stk. 2 kan ikke påklages til andre administrative myndigheder. Dog kan afgørelser, som samtidig er omfattet af lov om forsvarets personel, påklages i overensstemmelse med denne lov.«

2. § 11 affattes således:

»§ 11. Forsvarschefen har efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse kommandoen over hæren, søværnet og flyvevåbnet.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 2013.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets nærmere indhold
 - 2.1 Forsvarets uddannelser
 - 2.1.1. *Gældende lovgivning*
 - 2.1.2. *Baggrund for gældende lovgivning*
 - 2.1.3. *Baggrund for den foreslåede ordning*
 - 2.2. Ledelsen af forsvaret
 - 2.2.1. *Gældende lovgivning*
 - 2.2.2. *Baggrunden for gældende lovgivning*
 - 2.2.3. *Den internationale udvikling*
 - 2.2.4. *Baggrunden for lovforslaget*
 - 2.2.5. *Lovforslagets indhold og formål*
3. Konsekvensvurdering
 - 3.1. Økonomiske konsekvenser for det offentlige
 - 3.2. Administrative konsekvenser for det offentlige
 - 3.3. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet
 - 3.4. Administrative konsekvenser for erhvervslivet
 - 3.5. Administrative konsekvenser for borgerne
 - 3.6. Miljømæssige konsekvenser
 - 3.7. Forholdet til EU-retten
 - 3.8. Ligestillingsmæssige konsekvenser
4. Hørte myndigheder
5. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget indebærer, at forsvarsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for forsvarets uddannelser. Herunder bemyndiges forsvarsministeren til at udbyde forsvarets uddannelser og til at fastsætte kriterier for akkreditering af uddannelserne. Forslaget åbner derved mulighed for, at andre end ansatte på Forsvarsministeriets område kan optages på forsvarets uddannelser, og baner vejen for en gradvis akkreditering af uddannelserne. Baggrunden for denne del af lovforslaget er at fremme fleksibiliteten og integrationen mellem forsvarets uddannelser og det øvrige uddannelsessystem.

Med lovforslaget foreslås desuden en ophævelse af de bestemmelser i forsvarsloven, som omhandler Forsvarskommandoen, chefen for Forsvarsstaben, Forsvarsstaben samt forsvarschefens kommando med ansvar over for forsvarsministeren over organer til støtte for forsvaret. Baggrunden for forslaget er et ønske fra regeringens side om at tilvejebringe mulighed for, at forsvarsministeren i videre omfang, end det er tilfældet med gældende lovgivning, administrativt kan fastlægge den nærmere organisering af ledelsen af forsvaret. Dette skal dog ske inden for de rammer og begrænsninger, der er angivet i dette lovforslag.

2. Lovforslagets nærmere indhold

2.1. Forsvarets uddannelser

2.1.1. Gældende lovgivning

I den gældende lovgivning er forsvarets uddannelsesvirksomhed ikke reguleret. Der er dermed heller ikke lovhjemmel til, at forsvaret kan udbyde sine uddannelser til andre end ansatte på Forsvarsministeriets område, og gældende ret vedrørende forsvarets uddannelser forholder sig ikke til muligheden for akkreditering.

2.1.2. Baggrund for gældende lovgivning

Forsvaret uddanner i vidt omfang egne militært ansatte medarbejdere på forsvarets egne uddannelser. Forsvaret har således drevet egen struktureret uddannelsesvirksomhed i mange år. Forsvarets uddannelser har eksisteret udelukkende for at opfylde forsvarets behov og har historisk set ikke i nævneværdigt omfang orienteret sig i forhold til det øvrige uddannelsessystem.

2.1.3. Baggrund for den foreslåede ordning

Det fremgår af lov nr. 294 af 27. marts 2007 om akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser, at det er et mål, at alle videregående uddannelser skal leve op til internationale standarder, og at dette forudsætter systematisk kvalitetssikring. Akkreditering af en uddannelse indebærer, at en uddannelse generelt anerkendes på et bestemt niveau – for eksempel som en masteruddannelse. Akkreditering kan sikre den nødvendige dokumentation og anerkendelse af de videregående uddannelsers niveau, kvalitet og relevans.

I foråret 2013 forventes en ny akkrediteringslov vedtaget. Hvis vedtagelsen medfører konsekvenser for dette lovforslag, vil forsvarsministeren orientere Forsvarsudvalget herom.

Formålet med lovforslaget er at tilnærme forsvarets uddannelser til de civile uddannelsesstilbud. Hensigten med dette er at øge fleksibiliteten mellem forsvarets uddannelser og det civile uddannelsessystem bl.a. i form af gradvis akkreditering af en række af forsvarets uddannelser, og mulighederne for skift mellem det militære og det civile arbejdsmarked øges dermed. Akkreditering af en række af forsvarets uddannelser vil gøre det tydeligt for det civile uddannelsessystem og for civile arbejdsgivere, hvilket uddannelsesniveau en person har opnået ved forsvarets uddannelse og derved styrke den enkeltes muligheder for at skifte mellem det militære og civile arbejdsmarked. De militært uddannede vil således bedre kunne anvende deres uddannelsesniveau som fundament for videreuddannelse i det almindelige videreuddannelsessystem. Herudover vil arbejdsgivere på det civile arbejdsmarked nemmere kunne vurdere de kompetencer, som personer, der er uddannet på forsvarets uddannelser, har, på samme måde som forsvaret kan vurdere kompetencerne hos civilt uddannede.

Dette er i overensstemmelse med regeringens ønske om at forbedre overgangene fra én uddannelsessektor til en anden og at sikre det bedst mulige udbud af uddannelser på tværs af sektorer. I den gældende lovgivning er der ikke mulighed for, at forsvaret kan udbyde uddannelser til andre end forsvarets medarbejdere, da dette kræver selvstændig lovhjemmel. Med den foreslåede ordning får forsvaret hjemmel til at udbyde sine uddannelser også til andre end ansatte på Forsvarsministeriets område. Forventningen er dog, at dette udbud til andre end egne ansatte vil få et meget begrænset omfang, idet det primære formål med forsvarets uddannelser fortsat vil være uddannelse af egne ansatte til opfyldelse af forsvarets egne behov for medarbejderkompetencer.

Forsvaret har gennem et stykke tid arbejdet med at klargøre forsvarets linjeofficersuddannelser til akkreditering for at øge sammenligneligheden med civile videregående uddannelser. De grundlæggende officersuddannelser er på nuværende tidspunkt akkrediteret som professionsbacheloruddannelser. Disse uddannelser vil efter en omlægning søges akkrediteret som diplomuddannelser. Endvidere er det hensigten – i overensstemmelse med forarbejderne til såvel lov om erhvervsakademiuddannelser og profes-

sionsbacheloruddannelser som forarbejderne til loven om akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser samt regeringsgrundlaget og Aftale på Forsvarsområdet 2013-2017 – at arbejde hen imod akkreditering af flere af forsvarets uddannelser. Forsvaret vil desuden søge at få videreuddannelsen af officerer akkrediteret som en masteruddannelse. Der er derimod ikke planer om at søge akkreditering af eller udbud af kandidatuddannelser eller ph.d.-uddannelser.

Forsvaret har nedsat Forsvarskommandoens Uddannelsesforum, der har til formål at formalisere, systematisere og strukturere udviklingen af forsvarets personeluddannelsesvirksomhed med vægt på værnssfælles samordning og fastlæggelse af overordnet progression for de strukturbestemte uddannelser. Endvidere skal uddannelsesforummet bidrage til en generel kvalitetssikring af forsvarets uddannelser og sikre aftagernes indflydelse på uddannelserne.

Forsvarets uddannelser har hidtil dækket en række såvel militærfaglige som ikke-militærfaglige fag, f.eks. sprog og matematik. Ved en omlægning af sine uddannelser vil forsvaret fremover fokusere på uddannelse inden for det militærfaglige område frem for at uddanne til kompetencer, som kan erhverves gennem det øvrige uddannelsessystem. Uddannelserne vil derfor fremover få en endnu klarere militær profil.

Ved Aftale på Forsvarsområdet 2013-2017 har parterne aftalt at omlægge den nuværende model for den grundlæggende officersuddannelse.

Forsvarets officersuddannelser vil således fremover blive tilrettelagt i en struktur, hvor der uddannes sergenter på en akademiuddannelse, som giver adgang til en grundlæggende officersuddannelse. Den grundlæggende officersuddannelse søges akkrediteret som en diplomuddannelse. På den grundlæggende officersuddannelse forventes en andel på op mod 2/3 af de studerende at blive optaget på grundlag af deres akademiuddannelse, som de har modtaget i forsvarets regi, og en andel på omkring 1/3 forventes optaget på baggrund af en relevant bachelor- eller professionsbacheloruddannelse taget i det civile uddannelsessystem. De studerende optaget på baggrund af deres civile uddannelse vil blive ansat i forsvaret med henblik på gennemgang af den grundlæggende officersuddannelse. Begge typer optagne på officersuddannelsen vil således være ansatte i forsvaret under uddannelsen og oppebære løn. På baggrund af den grundlæggende officersuddannelse kan studerende optages på forsvarets videreuddannelse af officerer, som søges akkrediteret som en masteruddannelse og søges gennemført i et modulariseret videreuddannelsesforløb.

Der er således en sammenhæng og progression i forsvarets akkrediteringsbestræbelser, som tager udgangspunkt i, at kompetencer dokumenteres i henhold til kvalifikationsrammen for videregående uddannelser. Dette søges dokumenteret og kvalitetssikret ved, at uddannelsen opbygges gennem en akkrediteringsprogression, hvor hovedparten af de studerende som led i deres forudgående ansættelse ved forsvaret bibringes en akademiuddannelse forud for påbegyndelsen af den grundlæggende officersuddannelse, mens den resterende andel optages med baggrund i en bacheloruddannelse erhvervet uden for forsvaret.

Kun forsvarets egne ansatte – inklusiv de ovenfor nævnte optagede og ansatte på baggrund af civil uddannelse – forventes optaget på den grundlæggende officersuddannelse med henblik på at gennemføre uddannelsen i sin helhed. Det forventes, at det undtagelsesvis vil forekomme, at ikke-ansatte deltager i enkeltmoduler/enkelte fag på uddannelsen. Da uddannelserne på forsvarets videreuddannelse af officerer i høj grad tilrettelægges med udgangspunkt i de studerendes militærfaglige kompetencer og med henblik på at styrke disse, forventes der kun et stærkt begrænset optag af ikke-ansatte på forsvarets videreuddannelse af officerer, hvorimod der i lidt højere grad kan forudses optag af ikke-ansatte på enkeltmoduler/enkelte fag på denne uddannelse.

Lovforslaget er udformet som en rammelov, hvorefter forsvarsministeren – eller den ministeren bemyndiger hertil – i overensstemmelse med lovforslagets bemærkninger kan fastsætte nærmere regler for forsvarets uddannelser. Det er hensigten med lovforslaget at give mulighed for at skabe et regelsæt efter

de samme principper, som findes i universitetsloven, lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsuddannelser samt lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne med tilhørende bekendtgørelser. Det er centralt for forsvarets arbejde med at få uddannelser akkrediteret, at disse uddannelser er sammenlignelige med andre uddannelser af samme type. Forsvarets akkrediterede uddannelser vil derfor følge de til enhver tid gældende regler for de tilsvarende uddannelser i det civile uddannelsessystem.

Forsvarets uddannelsesinstitutioner er statslige myndigheder, som indgår i det almindelige myndighedshierarki på Forsvarsministeriets område. Reguleringen af disse institutioner vil derfor i sagens natur på visse punkter adskille sig fra reguleringen af uddannelsesinstitutionerne på det øvrige uddannelsesområde, hvor institutionerne typisk er selvejende. Der er derfor ikke på Forsvarsministeriets område behov for en institutionslovgivning svarende til den, der gælder for de selvejende uddannelsesinstitutioner. F.eks. vil der i over-/underordningsforholdet ligge en almindelig tilsynspligt hos overordnede myndigheder i forhold til forsvarets uddannelsesinstitutioner som underordnede myndigheder. Der vil endvidere i udgangspunktet være adgang til at påklage en underordnet myndigheds afgørelser til den overordnede myndighed. For så vidt angår afgørelser om faglige spørgsmål er der dog i forslaget indeholdt en bestemmelse om en begrænsning af denne almene klageadgang.

2.2. Ledelsen af forsvaret

Som nævnt ovenfor er formålet med forslaget om en ændring af § 11 i lov om forsvarets formål, opgaver og organisation mv. at tilvejebringe mulighed for, at forsvarsministeren i videre omfang, end det er tilfældet i dag, administrativt kan fastlægge den nærmere organisering af ledelsen af forsvaret i lyset af udviklingen og de deraf følgende krav og behov.

2.2.1. Gældende lovgivning

Det fremgår af § 11, stk. 1, i den gældende lov, at »Forsvarschefen har under ansvar over for forsvarsministeren kommandoen over hæren, søværnet og flyvevåbnet samt de organer til støtte for forsvaret, der ikke henhører direkte under Forsvarsministeriet.« Det fremgår endvidere af § 11, stk. 2, at »Forsvarsstaben bistår forvarschefen ved løsningen af de opgaver, der påhviler denne«, og at »Chefen for Forsvarsstaben er stedfortræder for forvarschefen.« Endelig fremgår det af § 11, stk. 3, at »Forsvarschefen og Forsvarsstaben udgør Forsvarskommandoen.«

2.2.2. Baggrunden for gældende lovgivning

Embedet som forsvarschef, Forsvarsstaben og den nu nedlagte Forsvarsstyrelse blev oprettet ved lov nr. 242 af 27. maj 1950. Ved samme lov blev Krigsministeriet og Marineministeriet sammenlagt til Forsvarsministeriet. Forsvarschefen og Forsvarsstyrelsen skulle bistå forsvarsministeren ved varetagelse af de militære opgaver. Forsvarschefen fik under ansvar over for forsvarsministeren ledelsen af det militære forsvar i fred og i krig og ansvaret for værnenes uddannelse og brugbarhed til forsvar samt for beredskab og forsvarsplaner. Forsvarsstyrelsen var under forvarschefens ledelse og bestod i øvrigt af værnsscheferne og chefen for Forsvarsstaben, som bistod forvarschefen. Forsvarschefen blev pålagt at holde forsvarsministeren underrettet om tilstandene inden for værnene og om arbejdet i Forsvarsstyrelsen.

Baggrunden for oprettelsen af stillingen som forvarschef var dels et ønske om allerede i fredstid at have en fælles militær chef for forsvaret, dels at forsvarsministeren kunne støtte sig til en enkelt militært ansvarlig myndighed for så vidt angik landets forsvarsforberedelser og ved afgørelser i rent militære anliggender. Forsvarsstyrelsen skulle sikre koordination af værnenes virksomhed og planlægning, samt at værnenes militærfaglige synspunkter blev gjort gældende i forsvarets ledelse og over for forsvarsministeren i tilfælde af uenighed. Værnscheferne havde direkte kommando over værnene og havde over for forvarschefen ansvar for disciplin, uddannelse, beredskab, brugbarhed til forsvar mv. I personelforhold var værnsscheferne direkte underlagt Forsvarsministeriet.

Ved lov nr. 114 af 31. marts 1952 blev loven ændret for at afspejle etableringen af den fælles forsvars-

styrke og fælles kommandostruktur i NATO. Det betød, at forsvarschefens ansvar for ledelsen af det militære forsvar bortfaldt, og forsvarschefen var således ansvarlig for værnenes uddannelse, brugbarhed, beredskab samt national koordination af forsvarsplaner. Under krigsforhold kunne forsvarsministeren, hvis forholdene gjorde det ønskeligt, overdrage forsvarschefen at lede militære styrker af alle værn.

Ved lov nr. 137 af 31. marts 1960 blev forsvarschefens ansvar begrænset til det samlede militære forsvarsberedskab og planlægning. Værnscheferne blev i alle andre forhold, end hvad angik forsvarsberedskab samt forsvarsplanlægning, gjort direkte ansvarlige over for forsvarsministeren. Det fremgik, at forsvarschefen under særlige forhold kunne overdrages den operative ledelse af danske styrker (inden den forventede overdragelse til NATO i krigstid). Det blev præciseret, at forsvarschefen var formand for Forsvarsstyrelsen, forsvarsministerens øverste militære rådgiver samt den internationale repræsentant for forsvaret, og at chefen for Forsvarsstaben var forsvarschefens stedfortræder.

Forsvarschefens ansvarsområde blev udvidet væsentligt ved lov nr. 334 af 18. juni 1969, som etablerede en egentlig enhedsledelse af forsvaret, idet både den operative ledelse og administrationen af værnene (bortset fra personelforvaltning) kom under fælles ledelse under forsvarschefen. Forsvarschefen fik kommando over værnene og organer til støtte for værnene. De hidtidige værnskommandoer blev afskaffet, og i stedet oprettedes Forsvarskommandoen, hvori værnscheferne og værnsstabene indgik. Værnscheferne var fortsat ansvarlige over for forsvarsministeren for personelforvaltning. Forsvarsstyrelsen blev nedlagt og erstattet af Forsvarsrådet.

Ved lov nr. 214 af 26. april 1973 blev loven ændret, således at værnscheferne ikke længere var ansvarlige for forvaltningen af det enkelte værns personel over for forsvarsministeren, men alene for uddannelse og inspektionsvirksomhed med ansvar over for forsvarschefen. Ansvar for personelforvaltning overgik til Forsvarsstaben.

Ved lov nr. 230 af 26. maj 1982 blev stillingerne som værnschefer nedlagt og erstattet af værnsinspektører, som sammen med værnsstabene herefter indgik i Forsvarsstaben.

Stillingerne som værnsinspektører, værnsstabene og Forsvarsrådet blev nedlagt ved en lovændring i 1990 (Lov nr. 252 af 25. april 1990).

Ved lov nr. 909 af 8. december 1993 lovfæstede bemyndigelsen til at afgive danske styrker til indsættelse i internationalt regi i forbindelse med konfliktforebyggelse, krisestyring eller egentlige forsvarsmæssige foranstaltninger.

Ved lov nr. 122 af 27. februar 2001 præciseredes det, at forsvarsministeren er højeste ansvarlige myndighed for »forsvaret« (tidligere lov: »det militære forsvar«), samt at forsvarschefens kommando ikke omfatter organer til støtte for forsvaret, som hører direkte under Forsvarsministeriet.

Ved den seneste lovændring (lov nr. 568 af 9. juni 2006) udgik omtalen af stillingen som chef for forsvarets operative styrker, som var blevet nedlagt som følge af ændringer i NATO's kommandostruktur og beredskab.

I tillæg til de nævnte lovgivningsmæssige ændringer af indretningen af ledelsen af forsvaret har der været gennemført forskellige administrative ændringer af organisationen af ledelsen af forsvaret uden ændringer af forsvarsloven.

2.2.3. Den internationale udvikling

Internationalt har den sikkerhedspolitiske udvikling betydet ændringer og tilpasninger af den nationale organisering af ledelsen af forsvaret i en række lande. De fleste NATO-lande, herunder lande der er blandt Danmarks nærmeste samarbejdspartnere, har i dag en samlet politisk, civil og militær ledelse af forsvaret.

De valgte modeller minder enten om den såkaldte »Pentagon-model« (efter den amerikanske model), hvor den øverste militære og politiske ledelse er samplaceret, eller også er der tale om forskellige former for integrerede modeller, hvor der også er en hel eller delvis organisatorisk sammenlægning. Storbritanni-

en, Norge, Nederlandene og Tyskland har eksempelvis integrerede modeller, mens USA og Frankrig har samplacerede modeller.

Der er en klar tendens i retning af yderligere integration af den øverste politiske, civile og militære ledelse af forsvaret blandt NATO-landene.

I NATO omfatter den igangværende reformproces overvejelser om en styrket samarbejdsform mellem den internationale civile og militære stab i NATO's hovedkvarter.

2.2.4. Baggrunden for lovforslaget

Den sikkerhedspolitiske situation gennem de seneste to årtier har været karakteriseret ved stor kompleksitet, dynamik og uforudsigelighed med pludselige ændringer og nye udfordringer. Forsvaret har som konsekvens heraf løbende et bredt spektrum af opgaver. Det er generelt vurderingen, at denne situation også vil gøre sig gældende i fremtiden.

Forsvaret er i takt med denne udvikling og skiftende regeringers fokus på at føre en aktiv udenrigs- og sikkerhedspolitik således i stadig stigende grad blevet et betydningsfuldt og dynamisk sikkerhedspolitisk instrument. Endvidere indsættes forsvarets kapaciteter typisk uden for landets grænser i en samtænkt indsats med ikke-militære kapaciteter – oftest i en multinational sammenhæng og med kort varsel.

Samlet betyder denne udvikling, at behovet for løbende politisk/civil/militær kontakt og koordination i den interne beslutningsproces og styring er langt større end tidligere. Det gælder både generelt i forbindelse med deltagelsen i det internationale forsvars- og sikkerhedspolitiske samarbejde og konkret i forbindelse med det løbende samarbejde med andre nationale og internationale aktører. Behovet er særligt udtalt i forbindelse med internationale indsættelser af danske militære kapaciteter – både i forbindelse med beslutningen om udsendelse og løbende under udsendelsesperioden. Konkret er der behov for hurtigere og hyppigere stillingtagen, og dette forudsætter en løbende sammenstilling af typisk en række militære og ikke-militære aspekter i deres helhed.

Hertil kommer, at der for den offentlige sektor generelt er væsentligt øget fokus på yderligere at effektivisere ressourceudnyttelsen og opgavevaretagelsen, herunder gennem løbende organisationsudvikling.

Det er på den baggrund regeringens opfattelse, at den nuværende organisering af ledelsen af forsvaret generelt ikke længere i tilstrækkelig høj grad tilfredsstiller de aktuelle behov, som bl.a. er affødt af den ovenfor beskrevne udvikling.

Regeringen har – som led i sit generelle ønske om at modernisere ledelsen af forsvaret – fået udarbejdet en redegørelse, som opstiller mulige modeller for en grundlæggende ændret struktur af ledelsen af forsvaret.

Redegørelsen opstiller tre modeller. Den første model indebærer ændringer af departementets og Forsvarskommandoens interne organisation, opgavefordeling og arbejdsgange, herunder tættere indbyrdes samarbejde. Den anden model indebærer ud over disse ændringer en samplacering af departementet og Forsvarskommandoen. Den tredje model indebærer en integration af den politiske/civile og militære ledelse i Forsvarsministeriets departement og en nedlæggelse af Forsvarskommandoen.

Modeller, som knytter forsvarschefen tættere til departementet og den politiske og civile ledelse, kan generelt være vanskelige at realisere inden for rammerne af gældende lovgivning. Særligt modeller, som indebærer integration og dermed nedlæggelse af Forsvarskommandoen, forudsætter en ændring af forsvarsloven.

2.2.5. Lovforslagets indhold og formål

Med lovforslaget foreslås ophævelse af gældende lovs § 11, stk. 2 og 3, samt ændring af lovens § 11, stk. 1.

Det fremgår som nævnt ovenfor af gældende lovs § 11, stk. 2, at »Forsvarsstaben bistår forsvarschefen ved løsningen af de opgaver, der påhviler denne«, og at »Chefen for Forsvarsstaben er stedfortræder

for forsvarschefen.« Endvidere fremgår det af lovens § 11, stk. 3, at »Forsvarschefen og Forsvarsstaben udgør Forsvarskommandoen.«

Ophævelse af gældende lovs § 11, stk. 2 og 3, vil indebære, at Forsvarskommandoen, Forsvarsstaben og chefen for Forsvarsstaben samt dennes funktion som forsvarschefens stedfortræder ikke længere vil være lovbestemt.

§ 11, stk. 1, lyder således: »Forsvarschefen har under ansvar over for forsvarsministeren kommandoen over hæren, søværnet og flyvevåbnet samt de organer til støtte for forsvaret, der ikke henhører direkte under Forsvarsministeriet.«

Lovforslaget lægger op til at opretholde en særlig bestemmelse om stillingen som forsvarschef og i tilknytning hertil angive centrale aspekter af forsvarschefens ansvar, opgaver mv.

Det foreslås således, at § 11 får følgende ordlyd: »Forsvarschefen har efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse kommandoen over hæren, søværnet og flyvevåbnet.«

Lovforslaget indebærer dermed, at der – uanset organiseringen af ledelsen af forsvaret i øvrigt – til enhver tid fortsat skal være en forsvarschef, og at denne er den øverste militære embedsmand.

Lovforslagets § 11 fastholder således, at forsvarschefen som hidtil er den øverste militære rådgiver i alle militærfaglige spørgsmål, herunder i relation til operationer, og at forsvarschefen fortsat kan give sin militærfaglige rådgivning direkte til forsvarsministeren.

Forsvarschefen har endvidere uændret den operative ledelse af danske militære styrker.

Samtidig bevares bestemmelsen i § 12 i den gældende lov, hvorefter forsvarschefen efter bemyndigelse fra forsvarsministeren kan delegere dele af sin kommando over militære styrker, der indsættes i opgaver internationalt eller i NATO, til henholdsvis chefen for den pågældende styrke og NATO's øverstkommanderende for de fælles forsvarsstyrker.

I øvrigt ligger det fortsat i stillingen som forsvarschef, at vedkommende er den øverste militære repræsentant for forsvaret, herunder internationalt. Forsvarschefen er således Danmarks repræsentant i NATO's Militærkomité og repræsenterer Danmark i forhold til andre landes militære chefer.

Endelig forudsættes det, at forsvarschefen også fremover skal have den fornødne værnsfælles stabsstøtte og en fast stedfortræder.

En ændring af disse centrale forhold vedrørende forsvarschefens ansvar, opgaver mv. kan således ikke ske uden i forbindelse med en lovændring.

Inden for disse rammer og begrænsninger giver lovforslaget adgang til, at forsvarsministeren kan fastlægge den nærmere organisering af ledelsen af forsvaret.

En vedtagelse af lovforslaget vil således muliggøre, at organiseringen af ledelsen af forsvaret løbende tilpasses de aktuelle behov. Modsat vil en vedtagelse af lovforslaget ikke i sig selv indebære, at den nuværende organisering skal ændres.

3. Konsekvensvurdering

3.1. Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Forsvarets økonomi fastsættes i forsvarsforliget. Lovforslaget skønnes ikke direkte at have økonomiske konsekvenser for det offentlige af betydning. Ved akkreditering af forsvarets uddannelser vil forsvaret fortsat afholde udgiften til sine uddannelser inden for eget budget, herunder med mulighed for indtægtsdækket virksomhed, dvs. at akkreditering ikke vil medføre merudgifter i det ordinære uddannelsessystem. Det skal dog bemærkes, at det fremgår af Aftale på forsvarsområdet 2013-2017 af 30. november 2012, at der vil blive foretaget en rammeoverførsel til Finanslovens § 19. Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser vedr. sergentelevers overgang til SU på i størrelsesordenen 25 mio. kr. årligt.

3.2. Administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indeholder ikke umiddelbart administrative konsekvenser af større betydning for det offentlige.

3.3. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget indeholder ikke økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

3.4. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget indeholder ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

3.5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget indeholder ikke administrative konsekvenser for borgerne.

3.6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget indeholder ingen miljømæssige konsekvenser.

3.7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige konsekvenser.

3.8. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen ligestillingsmæssige konsekvenser.

4. Hørte myndigheder

Et udkast til lovforslag har været sendt til høring hos:

Grønlands Selvstyre, Grønlands Repræsentation i Danmark, Rigsombudsmanden i Grønland, Det Færøske Landsstyre, Rigsombudsmanden på Færøerne, Center for Militære Studier, Københavns Universitet, Dansk Institut for Internationale Studier, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Aalborg Universitet, Institut for Menneskerettigheder, Center for War Studies, Syddansk Universitet, Institut for Samfund og Globalisering (ISG), Roskilde Universitet, School of Business and Social Sciences, Aarhus Universitet, Advokatrådet, Kammeradvokaten, Amnesty International, Care, Caritas, Dansk Flygtningehjælp, Folkekirkens Nødhjælp, Fagbevægelsens Ulandssekretariat, FN Forbundet, IBIS, Læger Uden Grænser, Mellemfolkeligt Samvirke, Røde Kors, Erhvervsstyrelsen, Rigsrevisionen, Folketingets Ombudsmand, Ace Denmark, Danmarks Evalueringsinstitut, Offentlige Ansattes Organisationer, FTF, Landsorganisationen i Danmark (LO), Centralorganisationen af 2010 (CO10), Akademikernes Centralorganisation, Lærernes Centralorganisation, Hærens konstabel- og korporalforening, Centralforeningen for stampersonel, Hovedorganisationen af officerer i Danmark, Hovedorganisationen for Personel af Reserven i Danmark, Ingeniørforeningen (IDA), Dansk Journalistforbund, HK/Danmark, Folk & Sikkerhed, Forsvarets Civiletat, Forsvarsarbejdernes Landsorganisation, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, Danske Handicaporganisationer, Dansk Handicap Forbund, Det Centrale Handicapråd, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Universiteter, Professionshøjskolernes Rektorkollegium, Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsuddannelser, Danmarks Journalisthøjskole.

5. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgift

Økonomiske konsekvenser for det offentlige	Lovforslaget skønnes ikke direkte at have økonomiske konsekvenser for det offentlige af betydning.	Lovforslaget skønnes ikke direkte at have økonomiske konsekvenser for det offentlige af betydning.
Administrative konsekvenser for det offentlige	Lovforslaget indeholder ikke umiddelbart administrative konsekvenser af større betydning for det offentlige.	Lovforslaget indeholder ikke umiddelbart administrative konsekvenser af større betydning for det offentlige.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgeren	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Ligestillingsmæssige konsekvenser	Ingen	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1 (§ 8 a)

Bestemmelsen er ny. Forsvaret har hidtil uddannet egne ansatte som et led i deres ansættelsesforhold. Bestemmelsen lovfæster tilrettelæggelsen af uddannelserne og giver derved forsvarsministeren mulighed for at udbyde forsvarets uddannelser også til andre end ansatte på Forsvarsministeriets område og fastsætte lovhjemlede regler for uddannelserne, som kan finde anvendelse også på andre end ansatte på Forsvarsministeriets område. Med lovforslaget sker ingen ændring i forsvarets mulighed for at uddanne egne ansatte som hidtil.

Forsvarets grundlæggende officersuddannelser er akkrediteret som professionsbacheloruddannelser. Danmarks Evalueringsinstitut har allerede i en rapport fra 2003 bl.a. konkluderet, at forsvarets nuværende Videreuddannelsestrin I og II for linjeofficerer stort set ækvivalerede uddannelser på henholdsvis diplom- og masterniveau. Der arbejdes i forlængelse heraf og i overensstemmelse med regeringsgrundlaget og Aftale på Forsvarsområdet 2013-2017 fortsat hen imod en løbende akkreditering af flere af forsvarets uddannelser. Forsvaret arbejder på at søge den nye grundlæggende officersuddannelse akkrediteret som en diplomuddannelse og på at søge forsvarets videregående uddannelse af officerer akkrediteret som en masteruddannelse. Der er derimod ingen planer om at søge uddannelser hos forsvaret akkrediteret som kandidat- eller ph.d.-uddannelser.

Det fremgår af lov nr. 294 af 27. marts 2007 § 12, stk. 4, at Akkrediteringsrådet efter aftale mellem ministeren for videnskab, teknologi og udvikling (nu ministeren for forskning, innovation og videregående

de uddannelser) og vedkommende minister kan akkreditere uddannelser under andre ministre og private lønnede uddannelser, der gennemføres hos en arbejdsgiver som led i et ansættelsesforhold. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at vedkommende minister kan fastsætte nærmere regler for akkreditering samt kriterier for kvalitet og relevans. Det fremgår derudover af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser § 17, at undervisningsministeren (nu ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser) kan tillade, at uddannelser på andre ministerområder akkrediteres efter reglerne i lovens kapitel 4. Herudover fremgår det af lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne § 11, stk. 4, at undervisningsministeren (nu ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser) efter aftale med den pågældende minister kan godkende, at videregående uddannelser, som andre ministre har fastsat regler om, indgår som regulerede forløb i videreuddannelsessystemet. I forbindelse med akkrediteringen af forsvarrets grundlæggende officersuddannelser som professionsbacheloruddannelser blev kriterierne fastsat på Undervisningsministeriets område anvendt. For at opnå den bedst mulige sammenlignelighed mellem forsvarrets uddannelser og det øvrige uddannelsessystems uddannelser vil forsvarsministeren fastsætte, at de kriterier, som allerede er fastsat for tilsvarende uddannelser på Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelsers område i overensstemmelse med kvalifikationsrammen for videregående uddannelser, også fremover skal anvendes ved akkreditering af forsvarrets uddannelser.

Såfremt en ny akkrediteringslov som forventet vedtages i foråret 2013, og dette medfører konsekvenser for dette lovforslag, vil forsvarsministeren orientere Forsvarsudvalget herom.

Den foreslåede bestemmelse vil give forsvarsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om forsvarrets uddannelser. Der vil for uddannelserne bl.a. kunne fastsættes regler om formål med uddannelserne, varighed, struktur, læringsudbytte, målbeskrivelser af fag, ECTS-points for uddannelser og fordelingen af disse på uddannelsernes dele, regler om obligatoriske fag for uddannelserne og for valgfag. Der vil endvidere kunne fastsættes regler om studieordning, studienævn, akkreditering, udbud, fastsættelse af antallet af uddannelsespladser, herunder pladser der udbydes til andre end ansatte på Forsvarsministeriets område og adgang til og optagelse på uddannelser eller dele af uddannelser. Herudover vil der kunne fastsættes regler om den betegnelse, uddannelserne giver ret til, tildeling af grader, betaling, mødepligt, prøver, eksamen, censur, klagerregler, orlov, merit og disciplinære foranstaltninger mv. Det er centralt for forsvarrets arbejde med at få uddannelser akkrediteret, at disse uddannelser er sammenlignelige med andre uddannelser af samme type. Forsvarrets akkrediterede uddannelser vil derfor følge de til enhver tid gældende regler for de tilsvarende uddannelser i det civile uddannelsessystem. Det gælder også reglerne om forskningsbasering og forskningstilknytning. Forsvarsministeren kan bemyndige andre til at fastsætte bestemmelserne på sine vegne.

Forsvaret er for øjeblikket i gang med en nyordning af sine uddannelser. Dette vil bl.a. medføre, at uddannelserne fremover i endnu højere grad vil fokusere på uddannelse i militære kompetencer og færdigheder, mens øvrige kompetencer og færdigheder, der kan opnås gennem det civile uddannelsessystem, i større grad forventes tilført gennem optagelse på forsvarrets uddannelser og i den forbindelse ansættelse af studerende, der allerede har en civil uddannelse. Denne nyordning vil endvidere medføre et behov for at søge forsvarrets grundlæggende officersuddannelse akkrediteret på ny, idet de nuværende grundlæggende officersuddannelser er akkrediteret som professionsbacheloruddannelser, og den forventede nye grundlæggende officersuddannelse vil blive søgt akkrediteret som en diplomuddannelse.

Forsvarsministeren kan med hjemmel i den foreslåede bestemmelse fastsætte kriterier for akkreditering i overensstemmelse med den eksisterende og forventede nye akkrediteringslov. Ministeren vil i den forbindelse fastsætte kriterier i overensstemmelse med de tilsvarende typer af uddannelser inden for det civile uddannelsessystem af hensyn til sammenligneligheden. Kriterierne vil således blive fastsat i overensstemmelse med kvalifikationsrammen for videregående uddannelser. Forsvarrets akkrediterede

uddannelser vil endvidere følge de til enhver tid gældende regler for de tilsvarende uddannelser i det civile uddannelsessystem.

Forsvarsministeren kan med hjemmel i den foreslåede bestemmelse fastsætte procedurer for akkrediteringsprocessen, herunder at uddannelsesinstitutionerne ikke selvstændigt kan afgøre, om ansøgninger om akkreditering af uddannelser skal fremsendes til Akkrediteringsinstitutionen, men at de skal godkendes af forsvarsministeren inden fremsendelse.

Den foreslåede lovændring vil give forswarets uddannelsesinstitutioner mulighed for at udbyde akademiuddannelse, diplomuddannelse og masteruddannelse samt eventuelt professionsbacheloruddannelse – i det omfang forswarets uddannelser opnår og bevarer akkreditering som sådanne. Forswarets uddannelsesinstitutioner vil ikke komme til at udbyde universitetsbacheloruddannelser, kandidatuddannelser, ph.d.-uddannelser eller doktorgrader. Ikke alle forswarets uddannelser vil blive udbudt til ikke-ansatte. For nærværende planlægges det således alene at udbyde eventuel overskudskapacitet på forswarets nye grundlæggende officersuddannelse, der søges akkrediteret som diplomuddannelse, og på forswarets videreuddannelse af officerer, der søges akkrediteret som masteruddannelse, eller dele heraf i form af enkelte fag eller moduler til andre end ansatte.

Antallet af uddannelsespladser vil blive fastsat løbende ud fra forswarets behov for uddannelse af egne ansatte. I det omfang der måtte konstateres overskudskapacitet på uddannelserne, kan institutionerne udbyde pladser på uddannelserne eller dele af uddannelserne til andre end ansatte på Forsvarsministeriets område efter principperne om frit og lige optag. Kun forswarets egne ansatte forventes optaget på den grundlæggende officersuddannelse med henblik på at gennemføre uddannelsen i sin helhed. Det forventes, at det undtagelsesvis vil forekomme, at ikke-ansatte deltager i enkeltmoduler/enkelte fag på uddannelsen. Da uddannelserne på forswarets videreuddannelse af officerer i høj grad tilrettelægges med udgangspunkt i de studerendes militærfaglige kompetencer og med henblik på at styrke disse, forventes der kun et stærkt begrænset optag af ikke-ansatte på forswarets videreuddannelse af officerer, hvorimod der i lidt højere grad kan forudses optag af ikke-ansatte på enkeltmoduler/enkelte fag i denne uddannelse. Samlet set forventes optaget af andre end ansatte på Forsvarsministeriets område derfor at være meget begrænset.

Forsvarsministeren kan i medfør af den foreslåede bestemmelse fastsætte objektive kriterier for adgang til uddannelserne og for optagelse på uddannelserne. Adgangskriterier vil bl.a. kunne omfatte krav til uddannelsesniveau, f.eks. at der kræves en uddannelse på niveau 6 såsom en bachelor- eller diplomuddannelse for at få adgang til en videregående officersuddannelse på masterniveau. De vil endvidere kunne omfatte angivelse af, hvilke fagområder der findes relevante som basis for optagelse, f.eks. samfundsvidenskabelige uddannelser, økonomiuddannelser, merkantile uddannelser, tekniske uddannelser, IT-uddannelser, humanistiske uddannelser, søfartsuddannelser, pædagogiske uddannelser, sundhedsuddannelser og ledelsesuddannelser og eventuelle krav til praktisk erfaring. Der vil endvidere kunne stilles krav om, at studerende skal kunne sikkerhedsgodkendes, og at den enkelte således giver samtykke til at undergå sikkerhedsgodkendelse for at få adgang.

Optagelseskriterierne vil bygge på princippet om frit og lige optag, således at der ved overskydende uddannelseskapacitet, som forswarets måtte vælge at udbyde til eksterne ansøgere, tilsikres, at alle ansøgere behandles efter samme retningslinjer med henblik på at udvælge og optage de bedst egnede kandidater. Kriterierne for udvælgelse kan – udover uddannelsesniveau og uddannelsesretning – f.eks. være eksamensresultater eller joberfaring. Selve udvælgelsen vil dog altid bero på et skøn, og der vil herunder kunne gennemføres udvælgelsessamtaler samt testforløb for at understøtte afgørelsen.

For andre studerende end ansatte på Forsvarsministeriets område vil der efter den foreslåede bestemmelse skulle fastsættes regler om betaling i overensstemmelse med lovforslagets § 8 b, stk. 3 og 4. Forswarets uddannelsesinstitutioner vil afholde de grundomkostninger, som er forbundet med uddannelserne, henset til at det primære formål med uddannelserne er uddannelse af egne ansatte, og at langt den

overvejende andel af studerende vil være egne ansatte. De ikke-ansatte studerende vil således ikke blive afkrævet betaling for almindelig undervisning, hvis disse udgifter uanset de ikke-ansatte studerendes tilstedeværelse på uddannelsen alligevel skulle have været afholdt af uddannelsesinstitutionen. Ikke-ansatte studerende vil alene kunne afkræves betaling af de meromkostninger, deres deltagelse på uddannelsen, eksamination og anden bedømmelse, tildeling af grader eller øvrige forhold afstedkommer for uddannelsesinstitutionerne efter principperne for indtægtsdækket virksomhed. Der kan i den sammenhæng f.eks. være tale om udgifter til studierejser, ekskursioner, honorering af arbejdstid særskilt afsat til bedømmelse og eksamination af ikke-ansatte. Der kan i øvrigt henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 8 b.

Kompetencen til at træffe afgørelser om merit til de studerende for tidligere gennemført uddannelse ligger ved uddannelsesinstitutionerne selv. Institutionerne vil bl.a. til det formål nedsætte studienævn. Der vil ikke være adgang til at påklage afgørelserne, for så vidt angår deres faglige indhold, jf. den foreslåede § 8 c, men alene være klageadgang for retlige spørgsmål. Se om dette bemærkningerne til den foreslåede § 8 c.

Visse moduler på nogle af forsvarets uddannelser vil indeholde en del eller fuldstændig selvstudium, mens andre moduler vil indeholde krav om tilstedeværelse i varierende omfang. Et sådant krav om tilstedeværelse kan f.eks. være begrundet i den valgte undervisningsmetode. Forsvarets uddannelser har således hidtil og vil formentlig fremover i varierende omfang benytte sig af aktionslæring i en såkaldt »syndikatramme«. Denne undervisningsmetode forudsætter en høj grad af inddragelse og engagement fra de studerende for derved at nyttiggøre de studerendes forskellige uddannelsesmæssige og arbejdsmæssige baggrunde og perspektiver i relation til det gennemgåede stof. Denne undervisningsform er således sårbar over for fravær fra de studerendes side, da hver enkelt studerendes manglende deltagelse vil påvirke de øvrige studerendes udbytte negativt. Herudover vil fraværende studerende heller ikke opnå den tilsigtede læring. Dette er ikke ensbetydende med, at der skal stilles krav om 100 procent tilstedeværelse, men det kan være nødvendigt at stille krav til de studerendes tilstedeværelse og engagement i et omfang, som understøtter det enkelte fag/moduls undervisningsmetode. Studerende, der samtidig er ansatte inden for Forsvarsministeriets område, kan kræves tilstede som et led i ansættelsesforholdet, ledelsesretten og instruktionsbeføjelsen, men for ikke-ansatte studerende etableres der med den foreslåede bestemmelse lovhjemmel til at kræve tilsvarende tilstedeværelse af hensyn til undervisningsformen. Der vil i forlængelse heraf kunne fastsættes regler om omfanget af krav om tilstedeværelse, muligheder for dispensation fra kravet samt konsekvenser for de studerende, som ikke opfylder tilstedeværelseskravene, herunder eventuelle muligheder for at nægte studerende at gå til eksamen i det pågældende fag eller eventuel mulighed for at bortvise studerende.

For studerende, som samtidig er ansatte på Forsvarsministeriets område, vil spørgsmålet om orlov primært være reguleret ansættelsesretligt, dog således at afgørelser herom træffes under inddragelse af bl.a. de krav, uddannelsen stiller til tilstedeværelse. For ikke-ansatte skal der med hjemmel i loven fastsættes bestemmelser om adgangen til orlov. Disse bestemmelser vil også skulle tage afsæt i de krav, uddannelsen stiller, for at den enkelte kan gennemføre uddannelsen og kan gå til eksamen, samt de krav, uddannelsen stiller til de studerendes tilstedeværelse af hensyn til undervisningsformen som omtalt ovenfor.

Vedrørende eksamen og eventuelle andre prøver vil forsvarets uddannelsesinstitutioner skulle følge de samme regler som det civile uddannelsessystem på samme typer uddannelser, herunder om fastsættelse af antal prøveforsøg samt muligheden for omprøvning.

I forbindelse med eksaminer og andre prøver anvender forsvaret både sit eget censorkorps og eksterne censorer, alt efter hvilket fag eksamenen eller prøven drejer sig om.

Vedrørende regler om klager fra de studerende kan uddannelsesstedernes afgørelser, jf. den foreslåede § 8 c, kun påklages, for så vidt angår retlige forhold. Ved bekendtgørelse kan det nærmere fastsættes, hvad

der menes med retlige henholdsvis øvrige forhold. Der kan i øvrigt henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 8 c.

I det omfang forsvarets uddannelser opnår akkreditering, vil studerende, der har gennemført uddannelserne, modtage den relevante grad fra uddannelsesinstitutionen. Det er således en forudsætning for tildeling af master-, erhvervsakademi-, professionsbachelor-, akademi-, og diplomgrader, at forsvarets uddannelser er positivt akkrediteret hos Akkrediteringsrådet som sådanne uddannelser efter samme kvalitetskriterier, som gælder for de tilsvarende uddannelser i det almindelige civile uddannelsessystem. Det er endvidere en forudsætning, at forsvarets uddannelser følger de samme uddannelsesrammer og -bestemmelser som de tilsvarende uddannelser i det almindelige civile system.

For studerende, som samtidig er ansatte på Forsvarsministeriets område, kan der træffes eventuelle disciplinære foranstaltninger som et led i ansættelsen, hvorimod dette ikke gælder for studerende, som ikke følger uddannelsen som et led i deres ansættelse. Der kan derfor fastsættes regler om disciplinære foranstaltninger med hjemmel i denne lov, herunder regler om tildeling af irrettesættelse, bortvisning fra eksamen eller tidsbegrænset eller permanent bortvisning fra uddannelsen.

I takt med at forsvarets uddannelser bliver akkrediteret og udbudt, vil der blive udstedt de relevante bekendtgørelser mv. for uddannelserne. Bekendtgørelser forventes udstedt af Forsvarsministeriets underliggende myndigheder efter forsvarsministerens bemyndigelse.

Til nr. 1 (§ 8 b)

Bestemmelsen er ny. Bestemmelsen medfører ikke en ændring i forsvarets mulighed for at uddanne egne ansatte som hidtil. Det er således også fortsat forsvaret som arbejdsgiver, der som et led i ledelsesretten beslutter, hvilke af forsvarets ansatte, herunder ansatte på orlov, der skal optages på forsvarets uddannelser og hvornår.

Forsvarets uddannelser er opstået ud fra behovet for at uddanne egne ansatte, idet det civile uddannelsessystem traditionelt og fortsat ikke uddanner i militære kompetencer. Forsvaret er derfor afhængig af selv at uddanne et tilstrækkeligt antal af egne ansatte til at besætte de stillinger i organisationen, som kræver særlig militær uddannelse. Forsvarets uddannelser vil fremover i endnu højere grad fokusere på uddannelse inden for militære fagområder, mens øvrige kompetencer og færdigheder, der kan opnås gennem det civile uddannelsessystem, i større grad vil blive forventet tilført gennem optagelse på forsvarets uddannelser og samtidig ansættelse af studerende, der allerede har en civil uddannelse.

Samtidig søges det med lovforslaget at øge muligheden for fleksibilitet og øget integration af forsvarets uddannelser i det øvrige uddannelsessystem, således at såvel forsvarets ansatte som andre kan tage dele af deres uddannelse på forsvarets uddannelsesinstitutioner og dele af deres uddannelse på civile uddannelsesinstitutioner.

Bestemmelsen har til hensigt at sikre en balance således, at begge disse hensyn tilgodeses bedst muligt.

Kun forsvarets egne ansatte forventes optaget på den grundlæggende officersuddannelse med henblik på at gennemføre uddannelsen i sin helhed. Det forventes, at det undtagelsesvis vil forekomme, at ikke-ansatte deltager i enkeltmoduler/enkelte fag på uddannelsen. Da uddannelserne på forsvarets videreuddannelse af officerer i høj grad tilrettelægges med udgangspunkt i de studerendes militærfaglige kompetencer og med henblik på at styrke disse, forventes der kun et stærkt begrænset optag af ikke-ansatte på forsvarets videreuddannelse af officerer, hvorimod der i lidt højere grad kan forudses optag af ikke-ansatte på enkeltfag/-moduler i denne uddannelse.

Forsvaret uddanner i alt overvejende grad selv sine militært ansatte inden for sit eget uddannelsessystem. Uddannelse, herunder fastsættelsen af antallet af elever og studerende, sker ud fra en vurdering af forsvarets behov som arbejdsgiver. Forsvaret afholder udgiften til sine uddannelser fra sit eget budget og modtager således ikke særskilte midler fra finansloven til dækning af udgifter til uddannelse af forsvarets

ansatte. Ved udbud af forsvarets uddannelser til andre end forsvarets ansatte dækkes ekstraudgifterne forbundet hermed således heller ikke særskilt via finansloven. Det fremgår eksplicit af Aftale på Forsvarsområdet 2013-2017, at den påtænkte nye model for officersuddannelserne ikke vil indebære, at eleverne mv. på forsvarets uddannelser vil modtage eksempelvis løntabsgodtgørelse, taxametermidler mv. fra det ordinære uddannelsessystem. De ansatte på officersuddannelserne vil derimod oppebære løn, mens de uddanner sig.

For at sikre at forsvarets budget omvendt ikke anvendes til formål, som ikke vedrører forsvaret, gives forsvarsministeren mulighed for at opkræve hel eller delvis betaling for uddannelse af andre end ansatte på Forsvarsministeriets område for merudgifter for forsvaret forbundet med de pågældendes deltagelse på forsvarets uddannelser efter principperne for indtægtsdækket virksomhed. Dette gælder for såvel danske som udenlandske elever og studerende. Forsvarets uddannelsesinstitutioner vil fortsat afholde de grundomkostninger, som er forbundet med uddannelserne, henset til at det primære formål med uddannelserne er uddannelse af egne ansatte, og at langt den overvejende andel af de studerende vil være egne ansatte. De ikke-ansatte studerende vil således ikke blive afkrævet betaling af en del af udgifterne til almindelig undervisning, hvis disse udgifter – uanset de ikke-ansatte studerendes tilstedeværelse på uddannelsen – alligevel skulle have været afholdt af uddannelsesinstitutionen. Ikke-ansatte studerende vil dog kunne afkræves betaling af de meromkostninger, deres deltagelse på, gennemførelse af eller afslutning af uddannelsen, deltagelse i eksamination og anden bedømmelse, tildeling af grader eller øvrige forhold afstedkommer for uddannelsesinstitutionerne. Der kan i den sammenhæng f.eks. være tale om udgifter til studierejser, ekskursioner, honorering af arbejdstid særskilt afsat til bedømmelse og eksamination af ikke-ansatte.

Der vil således ikke blive opkrævet betaling for uddannelsen fra ansatte på Forsvarsministeriets område, som følger uddannelsen som et led i ansættelsesforholdet. I den særlige situation, hvor en person ansat på Forsvarsministeriets område ønsker at tage en hel eller en del af en af forsvarets uddannelser, uden at dette sker som et led i ansættelsen, vil pågældende ikke være at betragte som »ansat« i bestemmelsens forstand. Der vil derfor kunne opkræves betaling fra pågældende på lige vilkår med andre ikke-ansatte.

Til nr. 1 (§ 8 c)

Bestemmelsen er ny. Forsvarets uddannelsesinstitutioner er statslige myndigheder, der indgår i det almindelige myndighedshierarki på Forsvarsministeriets område. Uden lovgivning på området er udgangspunktet således, at afgørelser kan påklages til højere myndighed. Hensigten med bestemmelsen er delvist at afskære klageadgangen, således at alene klager over retlige spørgsmål, herunder forvaltningsretlige forhold, kan påklages til andre myndigheder end uddannelsesinstitutionen. Dette skyldes, at øvrige myndigheder ikke kan antages at besidde forudsætningerne for at bedømme klager over faglige spørgsmål og anden faktisk forvaltningsvirksomhed på uddannelsesinstitutionerne, herunder udøve faglige, kvalifikationsmæssige eller uddannelsesmæssige skøn som eksempelvis udmåling af karakterer. Klager kategoriseres således almindeligvis ved en opdeling i retlige klager og klager over afgørelser, der er truffet på grundlag af et uddannelsesfagligt skøn. Retlige klager defineres almindeligvis som klager, der afgøres ud fra en juridisk vurdering. Klager af denne type kan vedrøre spørgsmål om, hvorvidt institutionen har fulgt reglerne for uddannelsen, regler i forvaltningsloven eller forvaltningsretlige principper. Det fremgår af det nuværende bestemmelsesgrundlag for officersuddannelserne (Forsvarskommandobestemmelse 180-2, punkt 15), at såfremt en kadet, elev eller studerende har klager i forbindelse med eksamen, følges de i Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 1016 af 24. august 2010 angivne regler. Det fremgår endvidere af den foreslåede § 8 a, at forsvarsministeren kan fastsætte nærmere regler om bl.a. klager.

Bestemmelsen i stk. 2 om, at klager over retlige spørgsmål skal indgives til Forsvarets Personeltjeneste, har til hensigt at sikre, at klager over retlige spørgsmål behandles ved en myndighed, der har den fornødne juridiske ekspertise og kapacitet til at håndtere dem. Klageadgangen for Forsvarets Personeltjenestes

afgørelser i medfør af stk. 2 er af samme grund afskåret. Dette gælder, uanset om klager er ansat i forsvaret eller ikke.

Det følger af lov om forsvarets personel § 13 a, at Forsvarets Personeltjenestes afgørelser i sager om afsked, sager om erstatning og godtgørelse i forbindelse med personskade, sager om erstatning for manglende opfyldelse af tjenestepligt og sager om aktindsigt i ansættelses- og personalesager kan påklages til forsvarsministeren. Det fremgår endvidere, at andre afgørelser truffet af Forsvarets Personeltjeneste i ansættelses- og personalesager ikke kan påklages til forsvarsministeren. Den foreslåede bestemmelses stk. 3 har til formål at sikre, at afgørelser truffet af Forsvarets Personeltjeneste i medfør af den foreslåede bestemmelses stk. 2, som samtidig er afgørelser omfattet af lov om forsvarets personel § 13 a, fortsat vil kunne påklages til forsvarsministeren i overensstemmelse hermed.

Til nr. 2 (§ 11)

Om forsvarschefens ansvar, opgaver mv. henvises der til bemærkningerne ovenfor under pkt. 2.2.5.

Forsvarschefens uændrede operative ledelse af danske militære styrker omfatter såvel værnsspecifikke som værnsfælles operative kapaciteter.

Bestemmelsen i gældende lov om forsvarschefens kommando over organer til støtte for forsvaret, som ikke henhører direkte under Forsvarsministeriet, foreslås udeladt af lovteksten.

En lang række støttende myndigheder er i dag henlagt under Forsvarskommandoen, og forsvarschefen har som styrelseschef myndighedsansvaret over disse. Det omfatter Forsvarets Materieltjeneste, Forsvarets Personeltjeneste, Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste, Forsvarsakademiet, Forsvarets Sundhedstjeneste, Veterancentret, Forsvarets Regnskabsstjeneste, Forsvarets Koncernfælles Informatiktjeneste, Forsvarets Center for Digital Forvaltning og Uddannelse samt Forsvarets Center for Arbejdsmiljø. Flere af disse 10 organer (de koncernfælles funktionelle tjenester) støtter både forsvarets myndigheder og andre myndigheder på Forsvarsministeriets område.

Det er en del af den politiske aftale på forsvarsområdet for 2013-2017, at mulighederne for at sammenlægge en række af disse støttende myndigheder skal analyseres. Den foreslåede bestemmelse betyder, at forsvarschefens kommando over organer til støtte for forsvaret, som ikke henhører direkte under Forsvarsministeriet, ikke længere vil være lovbestemt.

Forsvarschefens ansvar som den øverste militærfaglige rådgiver og ansvaret for den operative ledelse af danske styrker indebærer selvsagt også et ansvar for den militærfaglige vurdering af, om støtten til opstilling, uddannelse og indsættelse af danske militære styrker muliggør, at disse kan løse forudsete og pålagte opgaver. Det gælder ikke mindst i forbindelse med nationale og internationale operationer.

Sammenfattende giver bestemmelsen således forsvarsministeren mulighed for – inden for de rammer og begrænsninger, der er nævnt ovenfor og under pkt. 2.2.5. – at kunne bestemme, at forsvarschefen, forsvarschefens stedfortræder og den fornødne værnsfælles støtte kan samplaceres med Forsvarsministeriets departement eller – i forbindelse med en nedlæggelse af Forsvarskommandoen – integreres i Forsvarsministeriets departement.

Til § 2

I bestemmelsen foreslås, at loven træder i kraft den 1. august 2013.

Til § 3

Bestemmelsen vedrører forholdet til Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget*

§ 8 a. Forsvarsministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan fastsætte regler om forswarets uddannelser, herunder om:

- 1) Akkreditering.
- 2) Udbud.
- 3) Antallet af studiepladser.
- 4) Adgang til og optagelse på uddannelse, jf. § 8 b, stk. 1 og 2.
- 5) Betaling, jf. § 8 b, stk. 3 og 4.
- 6) Merit.
- 7) Mødepligt.
- 8) Orlov.
- 9) Prøver, eksaminer og censur.
- 10) Klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksaminer, herunder om at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter, jf. § 8 c.
- 11) Tildeling af grader
- 12) Bortvisning og andre disciplinære foranstaltninger over for elever og studerende.

§ 8 b. Der er adgang til forswarets uddannelser for ansatte på Forsvarsministeriets område.

Stk. 2. I det omfang der er ledige pladser, kan andre end ansatte på Forsvarsministeriets område optages på uddannelserne.

Stk. 3. Deltagelse i uddannelserne for andre end ansatte på Forsvarsministeriets område er i udgangspunktet gratis, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Forsvarets uddannelsesinstitutioner kan for andre end ansatte på Forsvarsministeriets område opkræve hel eller delvis betaling for eventuelle merudgifter for forsvaret forbundet med de pågældendes deltagelse i uddannelsen.

§ 8 c. Afgørelser truffet af forswarets uddannelsesinstitutioner kan ikke påklages til institutionernes overordnede myndigheder, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Afgørelser vedrørende retlige spørgsmål, herunder forvaltningsretlige forhold, kan påklages til Forsvarets Personeltjeneste.

Stk. 3. Afgørelser truffet af Forsvarets Personeltjeneste efter stk. 2 kan ikke påklages. Dog kan afgørelser, som samtidig er omfattet af lov om forsvarets personel, påklages i overensstemmelse med denne lov.

§ 11. Forsvarschefen har under ansvar over for forsvarsministeren kommandoen over hæren, søværnet og flyvevåbnet samt de organer til støtte for forsvaret, der ikke henhører direkte under Forsvarsministeriet.

Stk. 2. Forsvarsstaben bistår forsvaretschefen ved løsning af de opgaver, der påhviler denne. Chefen for Forsvarsstaben er stedfortræder for forsvaretschefen.

Stk. 3. Forsvarschefen og Forsvarsstaben udgør Forsvarskommandoen.

§ 11. Forsvarschefen har efter forsvarsministerens nærmere bestemmelse kommandoen over hæren, søværnet og flyvevåbnet.